

felter i Trøndelag hvor flere vekster stod meget godt utviklet på temmelig uformuldet myr. Det er meningen å sette i gang dyrkningsprøver med grønnsakvekster på noen av de mange myrer hvor nyrydningsfolk har slått sig ned, da det også for disse er av viktighet å få avlet noe for kjøkkenet.

Mitt hovedintrykk angående grønnsaker på myr er at vi her har mange seire å sanke. En stor del av det vi sommeren gjennom ønsker å finne i våre kjøkkenhager, er saftige umodne («grønne») saker. Salater, spinater, radiser, karse, blomkål, purre, nepe, rødbeter, rabarber, asparges, kruspersille, grønne bønner og erterskolmer m. m., og dette utvikler sig på den gode myren bedre enn på vanlig fastmark.

Det som skal *modnes* til frukt eller frø eller faste vinterkålholder og som må ha det frostfritt og drivende, kan man da heller finne plass til i høiere liggende terreng enn myrene pleier å ligge.

BERETNING

over opmålingsarbeidene og myrundersøkelsene i Rennebu 1933, utført av Trøndelagens Myrselskap.

Av direktør Haakon O. Christiansen.

TIL FREMME av de dyrkningsplaner som blev reist i vår av Rennebu jordstyre og Arbeidsfylkingen i fellesskap om bureisning og opdyrking av Lauvåsen med omliggende strøk, blev der rettet en henvendelse til Trøndelagens Myrselskap om assistanse til kartlegning og undersøkelse av de felter som kunde tenkes å være brukbart dyrkningsland.

Trøndelagens Myrselskap, hvis plan som bekjent er å fremlegge for offentligheten en samlet detaljert opgave over de av Trøndelagens mange myrforekomster som fortjener å komme under kultur og bli tatt i produksjonens tjeneste, stilte sig straks til tjeneste og tok fatt på arbeidet så snart telen gikk av marken.

Kartlegningsarbeidet er utført på den måte at der er optatt fullstendige cotekarter (høidekurver) i målestokk 1 : 5000 med 2 meters ekvidistanse.

På kartene er innlagt alt som er av betydning, de forskjellige jordsmonn er innlagt og avgrenset efter beste skjønn som fastmark, gressmyr, mosemyr, skog, rabb o.s.v. Likeledes eiendoms grenser med grensepunkter, alle elver og bekker og i det hele tatt alle avløp, da dette er av stor betydning for planleggelse av grøftningen av myrene,

Ved cotene (høidekurvene) er høiden over havet bestemt alle steder, og terrengets heldning og formasjon likedan.

Alt som kan tjene til orientering som høiløer, slåttebuer, gjerder, veier, stier er likeledes innlagt. Og de fleste kjente navn er påført kartene, likeså sant og magnetisk nord.

Alle forskjellige jordmann er arealberegnet hver for sig.

For Sørøyåsens vedkommende, hvor alle eiendomsgrenser er sikkert bestemt ved grenseopgang i sommer og hvor alle grensepunkter er innlagt, kan man nu av kartet se hvad hver eiendom inneholder av fastmark, gressmyr, mosemyr, skog, skograbb, rabb og vann. Arealberegningen er opsatt i tabellform på kartene med eiernes navn, så alle opplysninger er lette å finne.

Samtidig med målingene er foretatt flere hundre grunnboringer samt optagning av jordprøver for kjemisk analyse, utført av Statens landbrukskjemiske kontrollstasjon i Trondheim.

Ved disse boringer får man jorden eller myrens dybde bestemt, likeledes får man vite undergrunnens beskaffenhet, grus, leir, morene, fjell o.s.v.

Dette er av den største betydning å vite, både for dyrkningen og for grøftningen. Alle bor-punkter er satt på kartene og påført sine data, så man ved å se på kartet kan få rede på jordens dybdeforhold og jordgrunnens beskaffenhet på det sted man ønsker.

Jordprøvene er likeledes avmerket på kartene, så man av disse og de medfølgende tabeller over jordprøvenes kjemiske analyser som gir opplysning om jordens kvelstoffinnhold, kalkinnhold, surhetsgrad o.s.v., kan se hvordan jordens beskaffenhet er, hvad den inneholder og hvad den mangler for å bli kulturjord. (Tabell 1.)

De felter som først blev opmålt var Svarthammerkjølen, Telkjølen, Møkjølen, Blautslettet og Granslettet på vestsiden av elven Grana.

De sammenhengende felters lengde er fra Åneggen i syd til henimot Vorafjellet i nord ca. 7 km. langt og fra Grana i øst til foten av Telfjellet i vest ca. 3 km. bredt. Det er et sammenhengende areal på 10,396 da.

Herav er: Slåttmark 1520 da., gressmyr 1705 da., mosemyr 4776 da., skog 1900 da., skograbb 375 da., rabb 120 da.

H. o. h. er 470—620 meter.

Undergrunnen består av leir, leirblandet grus, grus og sten, nærmest morenegrus. Dybden er fra 0,5—2,0 meter i almindelighet, en mindre mosemyr er dog på over 5,0 meter.

Lauvåsen, som er kartlagt av landbrukskandidat Ole Tverdal, er på 2450 da., hvorav 166 da. er vann og resten er fastmark og myr. Dette kart er dog bare et grensekart, tjener kun til oppgjør med de nuværende eiere og er uten betydning ved grøftning og videre planleggelse.

Undersøkelse av myrjordprøver fra Rennebu.

Merke	Litervekt			pH	I vannfri jord			Pr. 10 ar til 20 cm. dyp		Anmerkninger
	rå	lufttørr	gr.		Aske	N.	CaO	N.	CaO	
	gr.	gr.	gr.	0/0	0/0	0/0	kg.	kg.		
Pr. 1. B. 2	1033	90	1033	5,45	7,89	1,722	1,671	269	261	Nogenl. vel formuldet
» 2. » 26	1245	445	1245	5,45	75,02	0,503	0,352	433	303	—»— Sandholdig.
» 3. » 45	810	80	810	4,22	8,24	0,847	0,221	120	31	Uform. sphagnum.
» 4. » 53	1084	196	1084	4,10	2,12	1,189	0,201	382	65	Vel formuldet.
» 5. » 78	987	110	987	3,84	4,45	0,772	0,275	153	55	—»—
» 6. » 92	1195	260	1195	4,19	44,07	1,436	0,090	705	44	Mindre vel formuldet.
» 7. » 103	1027	310	1027	5,30	47,08	1,636	0,448	911	249	Nogenl. vel formuldet Sandholdig.
» 8. » 114	983	140	983	4,72	4,07	1,963	0,598	502	153	Nogenl. vel formuldet.
» 9. » 131	980	150	980	3,91	2,23	1,462	0,158	401	43	—»—
» 10. » 153	1048	165	1048	4,15	2,61	1,852	0,162	430	38	—»—
» 11. Slåttmyr i dybde 0.25	990	147	990	5,73	7,87	2,928	3,230	756	834	Mindre vel formuldet.
» 12. Fastmark	1026	226	1026	5,42	91,58	0,256	0,027 ¹⁾			Sandmuld, finkornet.
» 13. Gressmyr	760	137	760	3,69	1,61	2,060	0,120	476	28	Nogenl. vel formuldet.
» 14. B. 183	1154	403	1154	3,79	2,06	1,078	0,148	261	36	—»—
» 15. » 204	997	151	997	4,22	56,30	0,751	0,202	578	156	—»—
» 16. » 226	966	140	966	4,50	6,43	1,970	0,464	488	115	—»—
» 17. » 249	1097	153	1097	3,93	4,01	1,505	0,147	374	36	—»—
» 18. » 268	1013	170	1013	5,16	7,16	2,696	1,019	714	270	Vel formuldet.
» 19. » 285	857	177	857	4,22	9,91	2,602	0,213	795	65	Lite formuldet.
» av fastmark på Løvåsen				5,73	87,57	0,364	0,163 ²⁾			Sandmuld, finkornet.
» prøve av myr på Løvåsen				3,53	2,19	1,200	0,110	377	35	Lite formuldet.

1) Finjord 96,5 0/0. Grus (større enn 1 mm.) 3,5 0/0.

2) —»— 98,5 » —»— 1,5 »

Av Sørøyåsen blev der i år kartlagt og undersøkt 6900 da. fra Opdalsgrensen og mellom Grana og Minilla. Opmålingen av de resterende ca. 10,000 da. av dette felt vil bli fortsatt neste år.

Av de 6900 da. er: Fastmark (slåttemark) 1038 da., gressmyr (slåttemyr) 910 da., blandingsmyr ca. 73 da., mosemyr 1170 da., skog 2900 da. (herav en del egned for dyrkning), skograbb 207 da., rabb 150 da., vann 99 da.

Her er det særlig god dyrkningsjord, undtatt strøket på vestsiden av Sørøyåsen mot Minilla som består av mosemyr (sphagnum) og rabb.

Analysene av jordprøvene forteller at jorden er gjennomgående vel formuldet og både kalk- og kvelstoffinnholdet er temmelig høit. En prøve fra gressmyren ved Svartdalsvatnet viser sig å inneholde så meget kalk at det ved dyrkning ikke skulde behøves kalkning. Gressmyrene hvor disse prøver er tatt, skulde egne sig godt for dyrkning. (Tabell 2.)

Prøve fra mosemyren i Minildalen viser at den er brukbar til torvstrø, men ikke av særlig god kvalitet. Det har dog sin store betydning for de fremtidige bruk å ha torvstrømateriale å kunne ta av i nærheten. Det er som bekjent et godt middel til bevarelse av det mest verdifulle av gjødselen.

Avløpsforholdene er stort sett overalt gunstige for grøftning.

Undergrunnen består for det meste av leir og leirholdig grus.

Dybden er gjennomgående mellom 0,7—2,0 meter.

Høiden over havet er fra 700—900 meter.

Myrene er til dels mer eller mindre bevokset med spredt løvskog og enkelte furutrær.

I alt er der nu i sommer i Rennebu kartlagt og undersøkt ca. 20,000 da. For neste år er som før nevnt planlagt opmåling av det resterende felt på Sørøyåsen, ca. 10,000 da.

Det bør da her bli foretatt grenseoppgang til neste år i god tid før kartlegningen begynner, så alle grensemerker er fastlagt, ellers vil arbeidet vanskeligliggjøres og sinkes adskillig herav.

Trøndelagens Myrselskap mener at hele strøket som kan tenkes som nydyrkningsland fra Laurvåsen til Opdalsgrensen, et areal på ca. 55,000 da., hvorav altså hittil er målt ca. 20,000 da., bør kartlegges og undersøkes med hensyn på dyrkningsmuligheter, så man for fremtidig bureising hadde en fullstendig oversikt over hvor meget jord man hadde, hvor den ligger og hvad den egner sig til o.s.v. Heri er også selskapet «Ny Jord» enig.

Det vil kanskje i den nærmeste fremtid, nu når det blir bygget vei gjennom feltet, bli aktuelt å skaffe sig opplysninger om dette.

Sogneprest O. Røkke har fremkastet tanken om anlegg av en *forsøkgård* på feltet. Tanken har fått tilslutning på forskjellige interesserte hold.

Tabell 2.

Undersøkelse av myrjordprøver fra feitet Sørørgåsen mot Opdalsgrensen i Rennebu.

Merke	Litervekt		pH.	I vannfri jord			Pr. 10 ar til 20 cm. dyp		Anmerkninger
	rå gr.	luft tørr gr.		Aske 0,0	N. %	CaO 0/0	N. kg.	CaO kg.	
B. 19. Prøve 1	947	167	4,91	2,964	0,511	898	155	Vel formuldet gressmyr.
» 28.	»	1090	170	5,56	7,76	3,115	961	373	Nogenl. vel formuldet gressmyr
» 46.	»	3,08 ¹⁾	Uformuldet. Hoveds. sphagnum
» 50.	»	1150	180	5,09	4,86	2,053	657	500	Vel formuldet gressmyr
» 53.	»	1005	150	5,17	9,67	2,484	666	248	—»—
» 67.	»	933	180	5,35	13,59	2,808	911	344	—»—

¹⁾ Vannopsugningsevne 6,6, beregnet på torvstrø med 20 % vaminhold.

Det kunde kanskje være en oppgave for Arbeidsfylkingen, muligens i samarbeide med «Ny Jord» eller Sør-Trøndelag landbruks-selskap. Det sier sig selv at det har stor betydning for Rennebu-området om man hadde et passende forsøksfelt hvor man kunde eksperimentere med den stedegne jord for å kunne gi de beste opplysninger og råd til de fremtidige bureisere.

Av de før omtalte 55,000 da. er det vel ca. *halvparten* både fastmark og myr som egner sig for dyrkning og som ligger og venter på å bli gjort til produktiv jord, skaffe et levebrød og hjem for de folk som går inn for oppgaven med interesse, flid og tro, og bureisningsarbeidet vil sikkert også lykkes for dem som eier disse egenskaper. Her kan de ledige og mange kraftige hender ta fatt, et arbeidsfelt særlig da for landsungdommen. Det blir da også år for år mere og mere spørsmål efter dyrkningsjord, og man bør gi de som spør den beste chance. Her i Trøndelagsfylkene *alene* har vi over 6 millioner da. myr under tregrensen, så det mangler ikke på arbeidsfelt. Minst 25 tusen ungdommer venter på å få ta fatt.

Ved samarbeide mellom stat og kommuner og andre interesserte kunde der gjøres meget ut av dette, og det burde være en nasjonal-sak såvel for hele landet såvel som for det enkelte distrikt.
